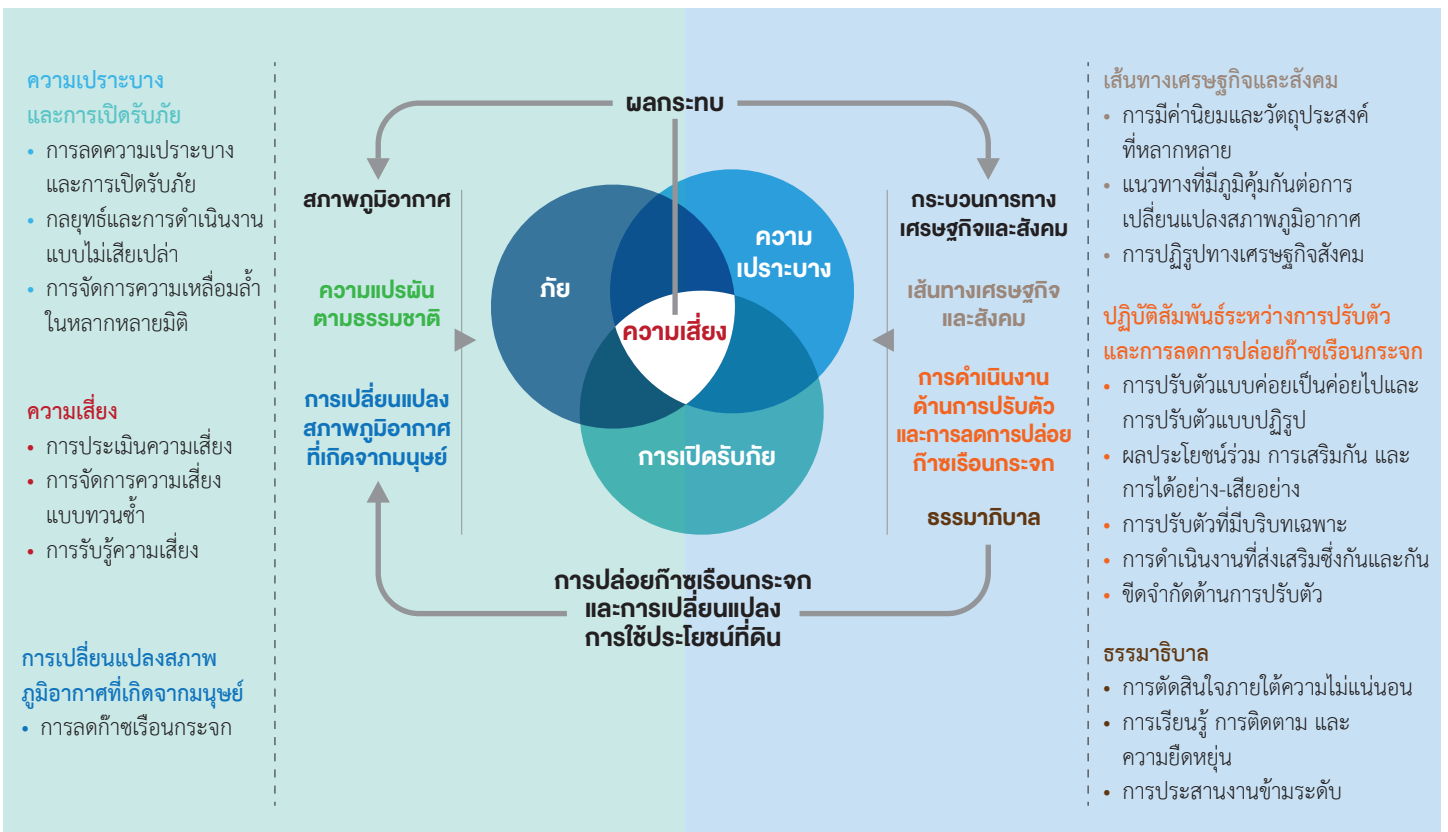

กรอบแนวคิดและขั้นตอน การวางแผนการปรับตัวต่อ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

แนวคิดการวางแผนการปรับตัวต่อ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

- การปรับตัว คือการดำเนินการเพื่อปรับระบบนิเวศระบบเศรษฐกิจสังคม กระบวนการวางแผนนโยบายเพื่อตอบสนองต่อภัยคุกคาม (Hazard) หรือภาวะกดดัน และผลกระทบที่เกิดขึ้นและคาดว่าจะเกิดขึ้น
- การปรับตัว ไม่ใช่เฉพาะการหาแนวทางแก้ปัญหาอนาคต แต่เป็นการคิดในเชิงยุทธศาสตร์ โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างความภูมิคุ้มกัน (Resilience) และความทนทาน (Robustness) ให้กับภาคส่วนและชุมชนต่อการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้น
- การปรับตัว เป็นเรื่องเฉพาะที่และเฉพาะกาล แนวทางการปรับตัวที่เหมาะสมสำหรับที่หนึ่ง อาจไม่เหมาะสมกับอีกที่และมาตรการการปรับตัว ในวันนี้ อาจจะไม่เหมาะสมเมื่อเวลาผ่านไปเนื่องจากบริบทของพื้นที่และภาคส่วนเปลี่ยนไป
- รายงาน IPCC Assessment Report 5 ได้แสดงแนวคิดด้านการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ โดยพิจารณาถึงความเสี่ยงอันเป็นผลมาจากภาวะกดดันจากสภาพภูมิอากาศและกระบวนการทางสังคม

ขั้นตอนในการวางแผนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

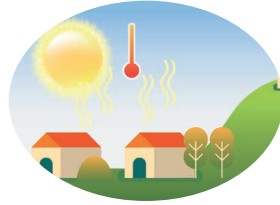
รู้หรือไม่ ความเสี่ยงคืออะไร

- ความเสี่ยง หมายถึงความเสียหายและความสูญเสียที่เกิดแก่ระบบเศรษฐกิจและสังคมจากสภาพอากาศโดยพิจารณาจากช่วงเวลาหนึ่งๆ เช่น ความแปรปรวนของผลผลิต ความถี่ของการสูญเสียที่เกินกว่าระบบเศรษฐกิจสังคมจะรับมือได้ เป็นต้น
- สิ่งที่ต้องคำนึงถึงเมื่อประเมินความเสี่ยง ได้แก่

1

ภัยคุกคาม (Hazard) หรือภาวะกดดันของสภาพอากาศที่มีต่อระบบเศรษฐกิจสังคม เช่น สภาพอากาศรุนแรงที่ก่อให้เกิดภัยพิบัติทำให้ภาคส่วนตกอยู่ในความเสี่ยง

2

การเปิดรับ (Exposure) ต่อภัยคุกคามจากสภาพอากาศ/ภูมิอากาศ หมายถึง การที่ภาคส่วนพื้นที่ ระบบเศรษฐกิจสังคมเผชิญกับภัยคุกคามง่ายและ/หรือบ่อย เพราะลักษณะทางกายภาพและการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม

3

ความไว (Sensitivity) ของการตกอยู่ในสภาพเสี่ยงจากสภาพอากาศ/ภูมิอากาศหมายถึงการที่ภาคส่วน พื้นที่ ระบบเศรษฐกิจสังคม ได้รับผลกระทบที่รุนแรง แม้ว่าภัยคุกคามจากสภาพอากาศไม่รุนแรงหรือเกิดขึ้นไม่บ่อย

1

การกำหนดบริบทของพื้นที่และ/หรือภาคส่วนที่ต้องการวางแผนการปรับตัว

การกำหนดบริบทของภาคส่วนและพื้นที่ที่จะทำให้สามารถกำหนดกรอบการวางแผนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในอนาคตระยะยาวที่ชัดเจนขึ้น

ระบบเศรษฐกิจสังคม ภาคส่วน
กลุ่มประชาชน ชุมชน

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
• รูปแบบฤดูกาล
• ความถี่และความรุนแรงของพายุ
การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจสังคม
เช่น สภาพตลาด โครงสร้างประชากร
นโยบายรัฐบาล

**ใครปรับตัวต่ออะไร
ทำไมต้องปรับตัว
และจะอย่างไร**

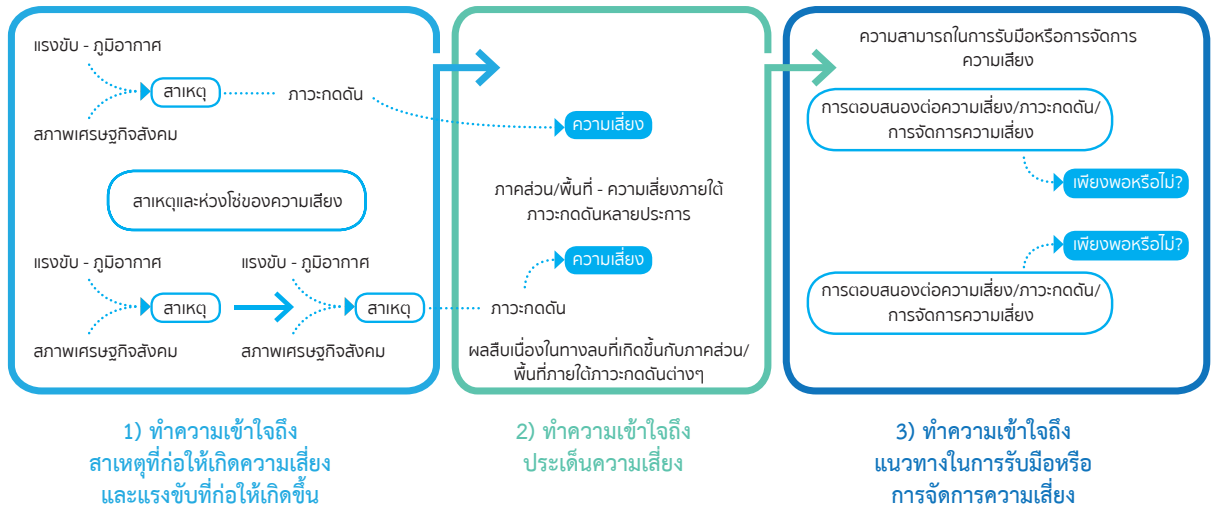
- ความเสี่ยงหรือปัญหา ซึ่งคาดว่าจะเปลี่ยนแปลงรูปแบบไปในอนาคต
- ความเสี่ยงหรือปัญหาใหม่ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์อนาคต

- ทิศทางใหม่ของการพัฒนา
- แนวทางใหม่ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์
- นวัตกรรมในการจัดการความเสี่ยง

2

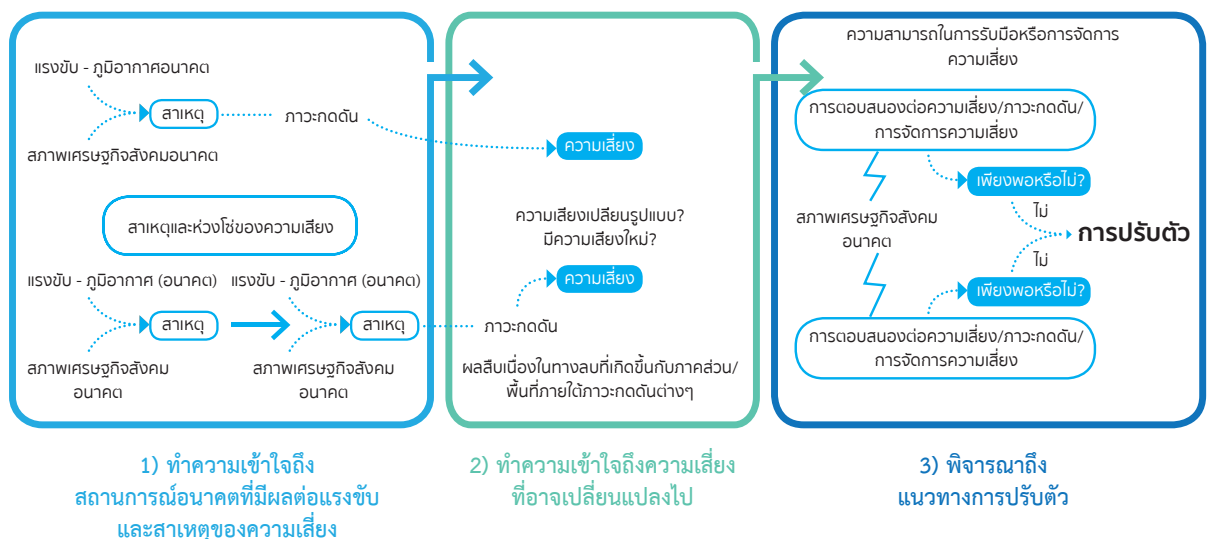
การประเมินความเสี่ยงภายใต้ภาวะกดดันของสภาพภูมิอากาศในปัจจุบัน

การประเมินความเสี่ยงในปัจจุบัน คือการทำความเข้าใจถึงลักษณะของความเสี่ยง (risk profile) ของพื้นที่และ/หรือภาคส่วน โดยพิจารณาถึงผลกระทบทางลบที่ระบบเศรษฐกิจสังคมในภาคส่วนหรือพื้นที่นั้นๆ ได้รับความภัยคุกคาม หรือภาวะกดดันจากสภาพอากาศ/ภูมิอากาศ เช่น การกระจายตัวของฝน ความแปรปรวนของฤดูกาล เป็นต้น

3

การประเมินความเสี่ยงภายใต้ภาวะกดดันของสภาพภูมิอากาศในอนาคต

- การประเมินความเสี่ยงฯ ในอนาคต คือ การทำความเข้าใจถึงลักษณะของความเสี่ยง และระดับของความเสี่ยงที่อาจเปลี่ยนแปลงไปภายใต้เงื่อนไขในอนาคต เช่น ข้อจำกัดของแผนพัฒนา หรือปัญหาใหม่ที่เกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์อนาคต เป็นต้น
- เงื่อนไขในอนาคต รวมถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การเปลี่ยนแปลงในระบบเศรษฐกิจและสังคม และลักษณะทางกายภาพตามแผนพัฒนา ซึ่งอาจทำให้ภาคส่วนเป็ดรับต่อภัยคุกคามจากสภาพอากาศ/ภูมิอากาศ และมีความไวที่จะตกอยู่ในสภาพเสี่ยงฯ เปลี่ยนไปจากปัจจุบัน

4

การวางแผนและระบุมาตรการการปรับตัว ต่อการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ

- การวางแผนและระบุมาตรการการปรับตัว มีเป้าหมายเพื่อให้ระบบเศรษฐกิจสังคมสามารถคงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ภายใต้สภาพการณ์ของสถานการณ์ในอนาคต เช่นการปรับทิศทาง เป้าหมายยุทธศาสตร์
- มาตรการการปรับตัวจะต้องตอบสนองต่อความเสี่ยงที่ภาคส่วนเผชิญอยู่ในปัจจุบันและอนาคตระยะสั้น เพื่อแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นของการปรับตัวได้ชัดเจนขึ้น และการขับเคลื่อนการปรับตัวสามารถดำเนินการได้ง่ายขึ้น
- การวางแผนการปรับตัว จะต้องคำนึงถึงความไม่แน่นอนของอนาคต ซึ่งสามารถทำได้โดยการวางแผนโดยใช้สถานการณ์จำลองของอนาคต (Scenario planning) การตัดสินใจในการวางแผนที่รองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตที่หลากหลาย (Robust decision planning) การคำนึงถึงความเสี่ยงในระดับที่สามารถยอมรับได้ (Calculated risk – Acceptable risk) การวางแผนเส้นทางพัฒนาที่สามารถปรับเปลี่ยนได้หลายแนวทาง (Adaptive development pathway) เป็นต้น

โครงการสนับสนุนการจัดทำแผนการปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในมิติการจัดการความเสี่ยง
(Risk based National Adaptation Plan Project: Risk-NAP)
องค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศของเยอรมัน (GIZ)
Email: giz-thailand@giz.de Tel: 02-298-6588 | www.thai-german-cooperation.info

กลุ่มงานนโยบายและยุทธศาสตร์ กองประสานการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.)
E-mail: ccmcpolicy@onep.go.th Tel: 02-265-6692 | www.climate.onep.go.th

ข้อมูลเพิ่มเติม (QR)